

[Hlavní stránka](#)

ZOO report 3/02

[Zachraňme zázrak života!](#)

[Chovat lamu jako domácího miláčka není jednoduché](#)

[Zoo bez mříží uprostřed města](#)

[Aligátoři, kajmani a krokodýli v Zoo Brno](#)

[Kaskadéři přivádějí další příznivce](#)

[Horké novinky](#)

[Jaguáří pár z pražské zoo přezimuje v Brně](#)

[Vlci kanadští dostanou nový výběh](#)

[Zpět na ZOO report](#)

Zachraňme zázrak života!

Zoologické zahrady vstoupily do obecného povědomí tím, že už po několik století ukazují lidem zvířata, přičemž v dřívějších dobách šlo především o jejich exotický vzhled a neobvyklé chování. Význam zoo se začal měnit poté, co intenzivní lov a ničení životního prostředí přivodily zánik mnoha druhů a dalším hrozil stejný osud. Příčiněním Světové asociace zoo a akvárií, která v roce 1993 formulovala svou Strategii světových zoo na ochranu přírody (The World Zoo Conservation Strategy), se dnešní zahrady stávají centry pro ochranu přírody. Jejich hlavní úkol spočívá v podpoře aktivit na záchranu nejen jednotlivých druhů, ale i ekosystémů a přírodního prostředí jako celku. Důležitou součástí ochrany přírody je osvěta a vzdělávání. Z šesti set milionů návštěvníků, kteří ve světě ročně vyhledají zoologické zahrady, tam většina nepřichází s úmyslem něčemu se učit. Když už ale do zoo přijdou, jsou připraveni něco se o zvířatech dozvědět. Zahrady mají jedinečnou šanci sdělit lidem nejen mnohé o biologii zvířat a jejich chování, ale i o kritickém stavu životního prostředí. Na názorném příkladu vystavených zvířat, posílá mnoha dalších ohrožených druhů, mají zahrady možnost přesvědčit své návštěvníky o nutnosti ochrany těchto tvorů i přírodního prostředí, v němž žijí. Důvěryhodnost zoo ovšem tkví v tom, jak dobře se o své svěřence stará. Rozhodující je zdraví a pohoda zvířat. Na mezinárodních programech ochrany divoké přírody se podílí již řada zoologických zahrad. Zoo Brno vždy podporovala Strategii světových zoo na ochranu přírody a od doby, kdy jsem před patnácti lety poprvé navštívil Brno, mnoho úkolů této strategie úspěšně splnila. Těším se na další spolupráci, jejímž cílem je uchovat ohrožené druhy a přírodní prostředí pro další pokolení, zachránit zázrak života.

Dr. Alex Rübel

prezident Světové asociace zoologických zahrad a akvárií (WAZA)

Chovat lamu jako domácího miláčka není jednoduché

Brněnské stádo lam krotkých, samec a čtyři samice, se v létě rozrostlo o čtyři mláďata. Na přelomu června a července se narodili dva strakatí samečci. Matkou prvního je Essy s bílou srstí. Rodila poprvé a navíc byla v mládí částečně odchována uměle, chovatelé jí proto museli při porodu pomáhat. Mírně nedonošené mládě začala matka brzy kojit, takže malý Lucky je vývojově v pořádku. Druhé mládě, pojmenované Lump, se narodilo hnědě vybarvené zkušené matce Jerry. Lumpův vývin už od samého narození probíhal hladce. Matka se o něj

přepečlivě stará, ani na chvíli ho nespustí z očí. To Essy klidně nechá běhat potomka bez dozoru, avšak pečlivě a pravidelně ho krmí. Začátkem srpna pak Chelsie porodila Larryho a nakonec se přidala Brandy, která jako jediná přivedla na svět samičku. Ta dostala jméno Lady. Po otci, převážně černě vybarveném Samovi, Lady zdědila tmavou srst. Až dospějí, dostanou se mláďata v rámci vzájemné výměny zvířat do jiné zoo. V posledních letech se stává módou chovat lamu jako domácího miláčka a trh vychází této módě vstříc - ve světě vznikají chovné farmy, nejbližší takové zařízení se nachází v Rakousku. Lamu si sice člověk ochočil již zhruba před pěti tisíci lety, je to však zvíře dosti velké a těžké, malé děti si s ním nepohrají. Ale především je lama zvíře stádové, jedinec samotu přímo nesnáší a v takové situaci trpí. Chovat stádo lam není právě jednoduché, náročnost takové záliby se nedá srovnat například s péčí o několik koček či psů.

Snímek: Lady, jediná letos narozená samička lamy krotké

Eduard Stuchlík

Zoo bez mříží uprostřed města

Jihlavská zoologická zahrada leží v údolí řeky Jihlávky, kde se mezi kulisami zalesněných strání střídají louky, skály a vodní plochy. Ze středu města je to tam jen pár kroků, zahrada jako by vycházela lidem vstříc. Není vzácností Jihlavan, který byl třeba desetkrát za rok v zoo. Nejnovější expozicí je výběh rysů ostrovidů, umístěný na svahu v lese. Další ukázkou expozičního pojetí zdůrazňujícího přirozené chování zvířat je areál s protékající vodou pro mývaly. Zahrada se specializuje na hady, kočkovité šelmy a opice, zvláště drápkaté, těch chová osm druhů. Tamaríny pinčí mají od srpna návštěvníci doslova na dosah ruky. Malé opičky dostaly úplnou svobodu, mohou volně skákat po větvích venkovního výběhu, expozice je bez jakékoliv bariéry. Zvířata si vytvořila teritorium, ze kterého se nevzdalují a odkud se vracejí do vnitřní ubikace. Ostatně i lemuři žijí v Jihlavě volně na vysokých stromech rostoucích na ostrovech a od lidí je odděluje jen úzký pruh vodní hladiny. Letos se v zoo narodila mláďata

tamarínů pinčích a kalimik, zvláště cenný je odchov prvních dvojčat tamarínů sedlových. Také ve výběhu vyder malých se rodina

rozrostla. Loni se narodila tři mláďata a letos čtyřčata. Mezi vzácné odchovy patří gibbon černý a gibbon lar. Zoo se stále vylepšuje a roste - právě začíná budovat Africkou vesnici, kde bude skansen, expozice zvířat žijících v blízkosti lidí a informační centrum. Jihlavská zahrada není příliš rozlehlá, je v ní toho ale hodně k vidění; je první českou zoologickou zahradou bez mříží.

Ing. Eliška Kubíková

Aligátoři, kajmani a krokodýli v Zoo Brno

Krokodýli, označovaní za žijící fosilie, byli současníky dinosaurů a patří z nejstarším formám obratlovců žijících na Zemi. Je to řád plazů, který má dobu svého největšího rozvoje dávno za sebou. Pro své bizarní tvary, neobvyklý způsob života, ale i pro pověsti, které je obklopují, přitahují velkou pozornost lidí a nechybějí v teráriu snad žádné větší zoologické zahrady. Patří mezi ně největší a nejtěžší druhy plazů, například krokodýl mořský může dorůst až do desetimetrové délky. Naopak nejmenší druh, kajman klínohlavý, je dlouhý jen 1,3 metru. I když

žijí v tropech a subtropích celého světa, zachovali se jako druhově nepočetná skupina. Řád krokodýli tvoří pouze tři čeledi: aligátorovití, krokodýlovití a gaviálovití, do kterých v osmi rodech patří pouze jedenadvacet druhů. Z paleontologických nálezů z pozdního triasu, tedy z období před 215 miliony let, je známo čtrnáct čeledí. Zoo Brno je úspěšným chovatelem krokodýlů, aligátorů i kajmanů. Prvními druhy, chovanými již od roku 1960, byly aligátor americký, kajman brýlový a vzácný rybožravý krokodýl tomistoma úzkohlavá.

Za celé období existence chovala Zoo Brno deset druhů krokodýlů. V současnosti žije na Mniší hoře krokodýl nilský, krokodýl čelnatý a kajman paraguayský (poddruh kajmana brýlového). Všechny tři druhy se v Zoo Brno snažíme odchovávat. Krokodýli nilští se v

posledních pěti letech rozmnožovali pravidelně a návštěvníci mohou vidět jejich odrůstající mláďata. Krokodýli čelnatí se také pravidelně páří a samice již třikrát vybudovala z tlejících rostlin a substrátu vivária hnízdo, do kterého nakladla vejce a pečlivě je hlídala. Až dosud však byla všechna vejce, až na jedinou výjimku, neoplozená. V oplozeném vejci se zcela vyvinuté mládě bohužel nedokázalo vysvobodit z vaječných obalů. Rovněž kajmani paraguayští snášejí po mnoho let vajíčka, ale také neoplozená - oba jedinci jsou

samice. Brněnská zoologická zahrada letos zís S expozicemi krokodýlů se počítá též v nové koncepci rozvoje Zoologické zahrady města Brna, a to i z toho důvodu, že krokodýl je erbovním zvířetem jak Zoo Brno, tak i města Brna. Kala ve spolupráci se Zoo Krakov dospělého samce a další samici a věří v úspěšný odchov tohoto vzácného kajmana.

RNDr. Bohumil Král, CSc.

Kaskadéři přivádějí další příznivce

"Zoologická zahrada Brno - to je paráda!", tak začínají slova písně, kterou Davy, manažer country skupiny Kaskadéři, složil ke křtinám zebry Grévyho. Ty se konaly 30. srpna 2002 při čtvrtém výročním setkání adoptivních rodičů a sponzorů v brněnské zoo. Kaskadéři už před pěti lety adoptovali pár zebek Grévyho, a tomu se letos narodila roztomilá zebří slečna, která do vínku dostala jméno Kaskáda. Její adoptivní rodiče nejenže přispívají zahradě určitou sumou, ale mají také velký podíl na tom, že roste počet přátel, adoptivních rodičů a sponzorů zoo. Bez Kaskadérů se neobejde nic významného: Zoobál, Jarní otevření zoo, 1. máj ve stylu country, Den dětí, otevření nových expozic a pavilonů. Sluníčkem, barometrem i kompasem působení kapely je nevidomá zpěvačka Danka. Do zoo chodí moc ráda a svým čistým hlasem rozdává radost a pohodu. Je báječná. V posledních pěti letech adoptivních rodičů a sponzorů stále přibývalo a jejich roční příspěvek vzrostl ze sta tisíc na milion. Patří jim za to vřelý dík. Přicházejí rodiče s dětmi, žáci, studenti, starší lidé, objevují se i některé z firem. U srdce zahřál čin malého chlapečka. Přišel s dědou a věnoval na zvířátka stokorunu, kterou našel v tramvaji. Sponzoři vyšších finančních kategorií před brněnskou zoo zatím ve frontě nestojí. "Nejkrásnější holčička je ta naše zebříčka, vážně je to paráda, jmenuje se Kaskáda," pokračují Kaskadéři. Co dodat? Do zoo přišly téměř tři stovky přátel a příznivců. Prohlédli si

vše nové, pobesedovali s ředitelem MVDr. Martinem Hovorkou, občerstvili se a pobavili v restauraci U Tygra. Setkání skončilo ukázkou připravované nové atraktivní služby - noční prohlídky zahrady, při níž odborník ze zoo provedl hosty zdařile nasvícenou trasou. Všichni se už těšíme na páté setkání, které se bude konat v době oslav 50. výročí otevření brněnské zoologické zahrady.

Mgr. Miroslava Vitulová

Horké novinky

Radostné události v pštrosí rodině

V červenci se v umělé líhni brněnské zoo vyklubala tři kuřata pštrosa dvourstého rudokrkého (*Scruithio camelus camelus*), začátkem srpna pak přišla na svět ještě dvě, z nichž jedno bohužel uhynulo. Pštrosi v Zoo Brno obývají společně s africkými kopytníky rozlehlý výběh. V něm také samice snášejí na různá místa vejce, ta pak chovatelé sbírají a vkládají do líhně. K tomu, aby rodiče mohli své potomstvo sami vysedět, není v zoo vhodné klidné místo. Doba snůšky je jak v přírodě, tak v zajetí sezonní: v Brně začíná na jaře a končí v červenci. Průběžně sbíraná vejce - samice je kladou zhruba obden - se prosvěčují a třídí. Některá zůstávají neoplozená, v některých zárodek uhynie během vývoje. Doba od snesení vejce do vylíhnutí trvá šest týdnů. Brněnská zoo úspěšně odchovává pštrosí kuřata každým rokem.

Třetí generace cyklur odchovaná v

zajetí

Ve viváriu brněnské zoo se v srpnu vylíhli ze šesti vajec čtyři leguáni kubánští (*Cyclura nubila*). Je to už třetí generace odchovaná v zajetí, rodiče a prarodiče mláďat se narodili v pražské zoo. Pražský odchov tohoto druhu byl vůbec prvním v Evropě, v současné době má v Česku leguána kubánského kromě pražské jen jihlavská a brněnská zoo. V evropském

kontextu je množení leguána kubánského dosud velmi řídký jev a odborníci jej hodnotí jako značný chovatelský úspěch. Týdenní mláďata měří kolem patnácti centimetrů, ale v dospělosti mohou dorůst do délky 185 centimetrů. Leguán kubánský žije především na pobřeží Kuby a Kajmanských i Bahamských ostrovů. V domovině se nachází na pokraji vyhubení, jeho životní prostředí ničí výstavba hotelů a pláží. Na leguána kubánského se vztahuje nejpřísnější stupeň ochrany CITES 1.

redakce

Jaguáří pár z pražské zoo přezimuje v Brně

Pracovníci brněnské zoo převezli 14. srpna 2002 na Mniší horu pětadesát zvířat ze zaplavené pražské zoo. V dodávce s přívěsem přicestovali dva jaguáři, asi padesát ptáků, nechyběli plazi. Transport snášela zvířata dobře, uspaní jaguáři se hned na začátku cesty probudili a až do Brna se chovali klidně. Přesun byl náročný pro hmyzožravé ptáky, ti musejí přijímat potravu téměř nepřetržitě, ale žádný během cesty neuhynul. Zaměstnanci zoo umístili většinu zvířat v chovných zařízeních. Do expozic se dostal pár jaguárů amerických (samice, melanická forma, má efektní černou srst), čtyři leguáni nosoroží, chameleon Mellerův, z ptáků třináct kolpíků bílých, pár jihoamerických seriem rudozobých, taktéž pár tetřevů hluščů, osm kavčat červenozobých a pár krkavců velkých. Do chovných zařízení se dostali i čtyři vzácní drobní bílí ptáčci - majny Rothschildovy. Jejich poslední populace na ostrově Bali čítá pouhých 150 jedinců.

Prostory, které zvířata v Brně získala, nejsou přímo ideální, ale pro záchranu dostatečné.

Některým pražským

zvířatům se změnila životní podmínky přibližně tak, jako když se člověk přestěhuje z třípokojového bytu 1. kategorie do komfortní garsoniéry. Zoo Praha už otevřela své brány návštěvníkům a postupně si odváží svoje zvířata deponovaná v jiných zoo. Na Mniší hoře si pražští chovatelé již vyzvedli tetřevy, kondory a drobné pěvce. do nástupu zimy si odvezou všechny evakuované ptáky. Jaguáří pár a plazi však v Brně přezimují.

Ing. Václav Nožička

Vlci kanadští dostanou nový výběh

Branou ze stylizované velrybí čelisti budou návštěvníci brněnské zoo vstupovat do Beringie. První část tohoto souboru expozic, projektovaného do úpatí západního svahu Mniší hory, se už staví. Rozšiřuje se vlčinec, který s několika menšími přidruženými expozicemi zaujme plochu asi jednoho hektaru. Schválená dotace dává naději, že bude příští rok dokončen a že se v něm bude prohánět smečka vlků kanadských (*Canis lupus occidentalis*). Lze totiž předpokládat, že k samci a dvěma samicím přibudou jejich potomci. Zbudováno je zatím oplocení a odstavný dvorek. Do výběhu umístěného převážně v dubovém porostu dosadí

zahradníci některé druhy rostlin severo-amerického původu, oplocení zakryje bariéra z křovin. Interiér výběhu dotvoří umělé balvany z dílny stejné firmy, která na Mniší hoře vybuodovala Tygří skály. Vlky budou návštěvníci pohodlně pozorovat z repliky indiánské chýše s prosklenou stěnou a z vyvýšených plošin nad umělým potokem s jezírky. Chýši postaví česká firma, která má zkušenosti s tvorbou replik staveb přírodních národů, pomoc s přípravou této stavby přislíbila kanadská ambasáda. Také realizátor kaskádovitě propojených jezírek je už

znám. Vodní systém vyústí v sousedním bobřinci do nádrže s prosklenou stěnou, takže návštěvníci budou moci pozorovat životní projevy bobra pod hladinou. Hrubá stavba nádrže je hotova, stejně jako přilehlá bobří ubikace. Doufejme, že hotový výběh si chovanci sami dotvoří pověstnou bobří hrází. Závěrečnou fází tohoto souboru bude stavba voliéry pro orly bělohlavé, do jejíhož předpolí je projektován menší společný výběh skunků a ursonů. Celou Beringii bude tvořit 31 expozic fauny Vysokého severu z obou břehů Beringovy úžiny. Rozšíření tamních druhů má úzký vztah k pevninským mostům, které během ledových dob spojovaly Asii s Amerikou a umožňovaly migraci rostlin, zvířat a člověka.

Eduard Stuchlík

© ZOO Brno, 2001

webmaster: Faster CZ, s. r. o. /www.faster.cz/